

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ ЯК МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Чеська мова та література»

Спеціалізація 035.033 Слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша – чеська

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “12” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія перекладу як міжкультурна комунікація
Викладач (і)	ст.викл. Полько Ольга Володимирівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-63
E-mail викладача	olha.polko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 годин/3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться згідно узгодженого графіка на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять. Консультації можуть проводитися через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія перекладу як міжкультурна комунікація» складається з теоретичного та практичного курсу, в основу яких покладено ознайомлення студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; формування у студентів професійної перекладацької компетенції, підготовка їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах. Зміст спецкурсу включає ознайомлення з основними фактами про прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо. Вивчення цього курсу поглиблює філологічну підготовку майбутніх фахівців, сприяє застосуванню фонових знань при перекладі реалій, власні назви; якісному перекладу текстів міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії перекладу як міжкультурної комунікації; самостійному користуванню науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; розумінню студентами варіантів та діалектів чеської мови.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Курс має на меті ознайомити майбутніх філологів-богемістів з: 1) теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; 2) основними положеннями теорії міжкультурного перекладу; 3) сучасними підходами до теорії перекладу з точки зору міжкультурної комунікації; 4) міжкультурними паралелями та конкретними прикладами перекладу автентичних текстів із різних галузей знань; сформуванню у студентів-богемістів: 1) професійну перекладацьку компетенцію, підготувати їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах. 2) навички та уміння письмового та усного перекладу з чеської мови на українську та з української на чеську; 3)

обізнаність із роллю перекладу в процесі комунікації між чеською і українською мовами, а також між чеською і українською культурами; Завданням цієї дисципліни є підготовка висококваліфікованого філолога-богеміста, який здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної чесько-української і українсько-чеської комунікації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК 1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про чеську мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні

ФК 5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку чеської літератури, що вивчається від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури

ФК 6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати чеську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та чеською мовами

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	035 Філологія 035.038 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - чеська	4-й курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Об'єкт, предмет, методи та завдання теорії редагування. Нормативна база редагування. Модель редагування.	2	2	14
Тема 2. Помилки при перекладі. Класифікація помилок за походження.	2		4
Тема 3. Періодизація розвитку редагування. Класичне та комп'ютерне редагування.	2		
Тема 4. Нормативні аспекти перекладу.		2	4
Тема 5. Одиниця перекладу. Проблема оцінки якості перекладу. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів.	2		4
Тема 6. Особливості редагування перекладів. Лексичний рівень редагування. Граматичний аспект редагування.	2		2
Тема 7. Методи редагування: синтезу, соціологічних досліджень, інформаційного пошуку. Норма редагування. Види норм	2	2	4
Тема 8. Помилки. Класифікація помилок за походженням.		2	4
Тема 9. Комп'ютерне та класичне редагування. Коректурні знаки.		2	4
Тема 10. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів		2	2

Тема 11. Фальшиві друзі перекладача: 1) інтерпретація слів у різних мовах; 2) можливі помилки під час перекладу; 3) Міжмовна омонімія та паронімія.		2	4
Тема 12. Лексичний рівень редагування: слова іншомовного походження; терміни, віддієслівні іменники, прикметники та дієприкметники, синоніми, багатозначні слова; суржик		2	4
Тема 13. Граматичний аспект редагування: рівень речення; зв'язок слів зі змістом; зайві слова; ясність викладу; порушення синтаксичних норм.		2	10

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника) Загальні 100 балів включають: 40 балів – підсумок роботи студента під час практичних занять, 10 балів – самостійна робота, 10 балів – колоквиум, 40 балів підсумкова контрольна робота.
Вимоги до письмових робіт	<i>Письмова контрольна робота (письмові завдання з усіх тем). Пишеться на останній парі. Кожне запитання – максимум 2 бали.</i>
Семінарські заняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 балів.</i>
Підсумковий контроль	<i>Екзамен</i>

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Академічна доброчесність. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положень: 1 https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗПрикарпатський-національний-університет-імені-ВасиляСтефаника.pdf і Положення 2 https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/02/code_of_honor.doc Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної</p>
--

добросесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Здобувачі освіти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, підняти бал, отриманий на занятті, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком регламентується Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Здобувачі освіти самостійно опрацьовують матеріал, виконують, згідно прописаного графіку завдання індивідуального плану, за потреби отримують консультацію від викладача у консультаційні години.

Неформальна освіта. Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни. Здобувач освіти, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу. Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. Львів, 2000. 236 с.
2. Зарицький М.С. Переклад: створення та редагування: Посібник. Київ, 2004. 120 с.
3. Непійвода Н. Ф. Сам собі редактор: Порадник з української мови. Київ, 1998. 240 с.
4. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : навч. Посібник. Львів, 2006. 416 с.
5. Партико З. В. Комп'ютеризація видавничого процесу : Навч. Посібник. Київ, 1996. 208 с.
6. Різун В. В. Літературне редагування : підручник. Київ, 1998. 240 с.
7. Волкотруб Г.И. Практична стилістика сучасної української мови: Використання морфологічних засобів мови: Навч. посібник. Київ, 2010. 176 с.
9. Кравець Л.В. Стилiстика української мови: Практикум. Київ, 2012. 320 с.
10. Пентлюк М.І. Культура мовлення і стилістика. Київ, 2010. 239 с.
11. Різун В.В. Літературне редагування. Київ, 2015. 224 с.
12. Adamková Petra. Dynamika českého lexila a lexikologie. Univerzita Palackého v Olomouci, 2013.
13. Houžvičková Milena, Hoffmannova Jana. Čeština pro překladatele. Zaklady teorie, interpretace textů, prakticka cvičení. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2013.
14. Lesák Josef. Český jazyk a kultura mluveného projevu. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2014.

Додаткові джерела:

15. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ, 2014. 1440 с.
16. Коваль А.П. Практична стилістика української мови. Київ, 2013. 374 с.
17. Мацько Л.І. та ін. Стилiстика української мови: Підручник. За ред. Л.І. Мацько. Київ, 2010. 462 с.
18. Мильчин А.Э. Методика редактирования текста. Москва, 2013. 241 с.
19. Український орфографічний словник: Орфогр. словн. укр.. мови: Близько 143 000 слів. Уклад.: М.М. Пещак та ін. Київ, 2013. 1006 с.
20. Український правопис. НАН України: Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні, Ін-т української мови. Київ, 2012. 240 с.
21. Encyklopedický slovník češtiny. Karlík, P., Nekula, M., Pleskalová, J. Praha: NLN, 2002.
22. Příruční slovník jazyka českého. Díl.I-IV. Praha, 1935-1957.
23. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Praha, 1978, 1994.
24. Slovník spisovného jazyka českého. Díl. I-IV. Praha, 1958-1971.
25. Slovník českých synonym/K. Pala, J. Všianský. NLN, Praha, 2000
26. Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení/ N. Svozilová, H.Prouzová. Academia, Praha, 2005.
27. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Akademia, Praha 2001. Ukrajinsko-český slovník/ A.Kurimský, R.Šišková. Academia, Praha, 1994.

Викладач Полько О.В.